

પ્રશ્ન.૧ ઉદ્યોગસાહસિકતા ઇકોસિસ્ટમ શું છે? તેના ઘટકો અને વ્યવસાય વૃદ્ધિમાં તેનું મહત્વ સમજાવો. [14]

અથવા

પ્રશ્ન ૧ (ક) ઉદ્યોગસાહસિક હેતુઓ વ્યાખ્યાયિત કરો. વ્યાપાર ઇકોસિસ્ટમમાં ઉદ્યોગસાહસિકના મુખ્ય કાર્યો સમજાવો. [7]

(બ) વિચારોને વ્યવસાયિક ખ્યાલોમાં રૂપાંતરિત કરવામાં નવીનતાની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો. [7]

પ્ર.2 નવીનતાના વિવિધ સ્ત્રોતોની ચર્ચા કરો અને સમજાવો કે ઉદ્યોગસાહસિકો ઝડપી વિકાસ અને વૃદ્ધિશીલ, સ્થિર વૃદ્ધિ બંને માટે આ સ્ત્રોતોનું મૂલ્યાંકન અને ઉપયોગ કેવી રીતે કરી શકે છે. [14]

અથવા

પ્રશ્ન ૨ (ક) તક ઓળખવાની પ્રક્રિયામાં સર્જનાત્મકતા, ઉદ્યોગસાહસિકતા અને નવીનતા વચ્ચેના સંબંધને સમજાવો. યોગ્ય ઉદાહરણો આપો. [7]

(ક) (બી) નવીનતાને પ્રોત્સાહન આપવામાં વૃદ્ધિશીલ અને સ્થિર વિકાસની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો. આ અભિગમ ઝડપી વિકાસ વ્યૂહરચનાઓથી કેવી રીતે અલગ છે? [7]

પ્રશ્ન.૩. વ્યવસાયિક સાહસો માટે ભંડોળના પરંપરાગત સ્ત્રોતોની ચર્ચા કરો. ટૂંકા ગાળાના અને લાંબા ગાળાના સંદર્ભમાં આ સ્ત્રોતો વ્યવસાયના વિકાસ અને ટકાઉપણને કેવી રીતે અસર કરે છે તે સમજાવો. આ સ્ત્રોતો પર આધાર રાખતા વ્યવસાયોના ઉદાહરણો આપો. [14]

અથવા

પ્રશ્ન.૩ (અ) ઇન્ટ્રાપ્રેન્યોરશિપ વ્યાખ્યાયિત કરો. નવીનતા અને વૃદ્ધિને પ્રોત્સાહન આપવા માટે સ્થાપિત કંપનીઓમાં ઇન્ટ્રાપ્રેન્યોરિયલ પ્રવૃત્તિઓ વિકસાવવાના મહત્વની ચર્ચા કરો. [7]

(બ) વ્યવસાયિક જીવન ચક્રના તબક્કાઓનું વિશ્લેષણ કરો. વ્યવસાયિક જીવન ચક્રના વિવિધ તબક્કાઓ દરમિયાન ઉદ્યોગસાહસિકોને કયા પડકારોનો સામનો કરવો પડે છે? [7]

(P.T.O)

પ્ર.૪. બિઝનેસ મોડેલ કેનવાસને વિગતવાર સમજાવો, તેના મુખ્ય ઘટકો પર પ્રકાશ પાડો. તે ઉદ્યોગસાહસિકોને ટકાઉ બિઝનેસ મોડેલ વિકસાવવામાં કેવી રીતે મદદ કરે છે? યોગ્ય ઉદાહરણો આપો.

[14]

અથવા

પ્રશ્ન.૪. (અ) ઉદ્યોગસાહસિકતામાં વિચાર વિકાસની પ્રક્રિયાની ચર્ચા કરો. એક ઉદ્યોગસાહસિક વ્યવસાયિક વિચારને કેવી રીતે ઓળખી અને સુધારી શકે છે જેથી તેની શક્યતા અને સફળતા સુનિશ્ચિત થાય?

[7]

(બ) (બી) વ્યવસાય યોજનાઓની મુખ્ય શક્તિઓ અને નબળાઈઓ શું છે? તે સ્ટાર્ટઅપ અથવા સ્થાપિત વ્યવસાયની સફળતા પર કેવી અસર કરે છે?

[7]

પ્રશ્ન. 5 MCQ.

(14)

- નીચેનામાંથી કયો ઉદ્યોગસાહસિકતા ઇકોસિસ્ટમનો ઘટક નથી?
 - નાણાકીય સહાય
 - સરકારી નીતિઓ
 - કર્મચારી સંગઠનો
 - બજાર એક્સેસ
- બૌદ્ધિક સંપદા અધિકારો (IPR) ઉદ્યોગસાહસિકોને આ રીતે મદદ કરે છે:
 - અન્ય લોકોને તેમના વિચારોની નકલ કરતા અટકાવવા
 - કાર્યકારી ખર્ચમાં વધારો
 - ગ્રાહક આધારિત ઘટાડો
 - વ્યવસાયિક જોખમો દૂર કરવા
- નીચેનામાંથી કયો ઉદ્યોગસાહસિક વિચારોનો મુખ્ય સ્ત્રોત છે?
 - સરકારી નિયમો
 - વ્યક્તિગત અનુભવો અને અવલોકનો
 - સ્પર્ધકોની નકલ કરવી
 - આર્થિક મંદી
- તક ઓળખવામાં સર્જનાત્મકતાની મુખ્ય ભૂમિકા શું છે?

- a) બજારમાં રહેલા ગાબડાઓને ઓળખવા અને નવીન ઉકેલો ઉત્પન્ન કરવા
 b) હાલના વ્યવસાય મોડમાં ફેરફાર કર્યા વિના વ્યવસાયની આવક વધારવા માટે
 c) નવીનતા ટાળીને ઉદ્યોગસાહસિકતામાં જોખમો ઘટાડવા
 d) નવા વિચારો ધ્યાનમાં લીધા વિના ફક્ત હાલના ઉત્પાદનોને સુધારવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું
5. ઝડપી વિકાસ માટે તક મૂલ્યાંકનમાં નીચેનામાંથી કયું મુખ્ય પરિબલ નથી?
- a) બજાર માંગ અને માપનીયતા
 b) નિયમનકારી અને કાનૂની મર્યાદાઓ
 c) ઉદ્યોગસાહસિકનો ફક્ત વ્યક્તિગત હિત
 d) તકનીકી શક્યતા
6. નવીનતા સ્ત્રોતોને જોવાના માળખા અનુસાર નીચેનામાંથી કયો નવીનતાનો મુખ્ય સ્ત્રોત છે?
- a) બજારની સમજ વિના રેન્ડમ પ્રયોગો
 b) ઉદ્યોગ માળખા અને બજાર ગતિશીલતામાં ફેરફાર
 c) ગ્રાહક પ્રતિસાદ ટાળવો અને ફક્ત આંતરિક કુશળતા પર આધાર રાખવો
 d) અનુકૂળ વિના પરંપરાગત વ્યવસાયિક મોડેલોને વળગી રહેવું
7. નવીનતામાં વધતા અને સ્થિર વિકાસનો અર્થ આ છે:
- a) વિક્ષેપકારક ટેકનોલોજી દ્વારા ઉદ્યોગનું ઝડપી પરિવર્તન
 b) સમય જતાં ઉત્પાદનો, પ્રક્રિયાઓ અથવા સેવાઓમાં નાના, સતત સુધારાઓ
 c) કોઈ વધુ સુધારા વિના એક વખતની સફળતાપૂર્વકની નવીનતા
 d) જૂના બિઝનેસ મોડેલોને રાતોરાત સંપૂર્ણપણે નવા મોડેલોથી બદલી નાખવા
8. નીચેનામાંથી કયો વ્યવસાયિક સાહસો માટે ભંડોળનો પરંપરાગત સ્ત્રોત છે?
- a) એન્જલ રોકાણકારો
 b) સાહસ મૂડી
 c) બેંક લોન
 d) ક્રેડિટ ફંડિંગ
9. ગ્રીન આંતરપ્રિન્યોરશિપ મુખ્યત્વે આના પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે:
- a) ડિજિટલ ટેકનોલોજીનું નિર્માણ
 b) પર્યાવરણીય ટકાઉપણું

- c) પરંપરાગત ઉદ્યોગો
- d) નાણાકીય વૃદ્ધિ
10. નીચેનામાંથી કયું ઇન્ટ્રાપ્રેન્યોરશિપનું મુખ્ય લક્ષણ છે?
- a) સ્વતંત્ર રીતે નવો વ્યવસાય શરૂ કરવો
- b) નવીનતા લાવવા માટે હાલની સંસ્થામાં કામ કરવું
- c) બાહ્ય ભંડોળ શોધવું
- d) કોઈપણ સંગઠનાત્મક સમર્થન વિના સંચાલન કરવું
11. વ્યવસાય યોજના બનાવતી વખતે કયો પરિબલ સૌથી મહત્વપૂર્ણ છે?
- a) ઉદ્યોગસાહસિકની વ્યક્તિગત પસંદગીઓ
- b) વિગતવાર બજાર વિશ્લેષણ અને નાણાકીય અંદાજો
- c) બજાર વિશે ઉદ્યોગસાહસિકની અંતઃપ્રેરણા
- d) કોઈપણ કિંમતે સ્પર્ધા ટાળવી
12. વ્યવસાય યોજનાની મુખ્ય નબળાઈ શું છે ?
- a) તે સ્પષ્ટ નાણાકીય અંદાજો પૂરા પાડે છે
- b) ગતિશીલ બજારમાં તે ઝડપથી જૂનું થઈ શકે છે
- c) તે ભંડોળ સુરક્ષિત કરવામાં મદદ કરે છે
- d) તે સ્પર્ધાત્મક વ્યૂહરચનાઓની રૂપરેખા આપે છે
13. વૈશ્વિક બજારોમાં પ્રવેશ કરતી વખતે આંતરરાષ્ટ્રીય ઉદ્યોગસાહસિકો સમક્ષ મુખ્ય પડકાર કયો હોય છે?
- a) વિવિધ પ્રદેશોમાંથી કર્મચારીઓની ભરતી કરવી
- b) આંતરરાષ્ટ્રીય સોશિયલ મીડિયા ઝુંબેશનું સંચાલન
- c) કાનૂની, સાંસ્કૃતિક અને આર્થિક તફાવતોને સમજવું
- d) આકર્ષક લોગો ડિઝાઇન કરવો
14. અજાણ્યા બજારમાં નવા ઉત્પાદનને પ્રોત્સાહન આપવા માટે નીચેનામાંથી કઈ વ્યૂહરચના અસરકારક છે?
- a) સ્થાનિક પસંદગીઓને અવગણીને વૈશ્વિક સ્તરે માર્કેટિંગ કરવું
- b) ખરીદ શક્તિને ધ્યાનમાં લીધા વિના પ્રમાણિત કિંમતનો ઉપયોગ કરવો
- c) બજાર સંશોધન કરવું અને માર્કેટિંગ વ્યૂહરચનાઓને અનુકૂળિત કરવી
- d) કોઈપણ પૂર્વ પરીક્ષણ વિના ઉત્પાદન લોન્ચ કરવું

M.Com. SEM - : 4

510 EB/ ED: ENTERPRENURSHIP AND INNOVATION MANAGEMENT

Date:

Time:

Note: Each question carries an equal weightage of 14 Marks.

Q.1 What is the entrepreneurship ecosystem? Explain its components and significance in business growth. [14]

OR

Q.1 (A) Define entrepreneurial motives. Explain the key functions of an entrepreneur in the business ecosystem. [7]

(B) Discuss the role of innovation in transforming ideas into business concepts. [7]

Q.2 Discuss the various sources of innovation and explain how entrepreneurs can evaluate and leverage these sources for both fast development and incremental, steady growth. [14]

OR

Q.2 (A) Explain the relationship between creativity, entrepreneurship, and innovation in the process of opportunity recognition. Provide suitable examples. [7]

(B) Discuss the role of incremental and steady development in fostering innovation. How does this approach differ from rapid development strategies? [7]

Q.3. Discuss the conventional sources of funding for business ventures. Explain how these sources impact the growth and sustainability of a business in both short-term and long-term contexts. Include examples of businesses that have relied on these sources. [14]

OR

Q.3 (A) Define intrapreneurship. Discuss the importance of developing intrapreneurial activities within established companies to foster innovation and growth. [7]

(B) Analyze the stages of the business life cycle. What challenges do entrepreneurs face during different phases of the business life cycle? [7]

Q.4. Explain the Business Model Canvas in detail, highlighting its key components. How does it help entrepreneurs in developing a sustainable business model? Provide suitable examples. [14]

OR

Q.4. (A) Discuss the process of idea development in entrepreneurship. How can an entrepreneur identify and refine a business idea to ensure its feasibility and success? [7]

(B) What are the major strengths and weaknesses of business plans? How do they impact the success of a startup or an established business? [7]

(P.T.O)

1. Which of the following is NOT a component of the entrepreneurship ecosystem?
 - a) Financial support
 - b) Government policies
 - c) Employee unions
 - d) Market access
2. Intellectual Property Rights (IPR) help entrepreneurs by:
 - a) Preventing others from copying their ideas
 - b) Increasing operational costs
 - c) Reducing customer base
 - d) Eliminating business risks
3. Which of the following is a key source of entrepreneurial ideas?
 - a) Government rules
 - b) Personal experiences and observations
 - c) Copying competitors
 - d) Economic slowdown
4. What is the primary role of creativity in opportunity recognition?
 - a) To identify gaps in the market and generate innovative solutions
 - b) To increase business revenue without changing the existing business mode
 - c) To minimize risks in entrepreneurship by avoiding innovation
 - d) To focus only on improving existing products without considering new ideas
5. Which of the following is NOT a key factor in opportunity evaluation for fast development?
 - a) Market demand and scalability
 - b) Regulatory and legal constraints
 - c) The entrepreneur's personal interest only
 - d) Technological feasibility
6. Which of the following is a major source of innovation according to the framework for looking at innovation sources?
 - a) Random experimentation without market insights
 - b) Changes in industry structure and market dynamics
 - c) Avoiding customer feedback and relying only on internal expertise
 - d) Sticking to traditional business models without adaptation
7. Incremental and steady development in innovation refers to:
 - a) The rapid transformation of an industry through disruptive technology
 - b) Small, continuous improvements in products, processes, or services over time
 - c) A one-time breakthrough innovation with no further improvements
 - d) Completely replacing old business models with new ones overnight
8. Which of the following is a conventional source of funding for business ventures?
 - a) Angel investors
 - b) Venture capital
 - c) Bank loans
 - d) Crowdfunding
9. Green Entrepreneurship primarily focuses on:

- a) Creating digital technologies
 - b) Environmental sustainability
 - c) Traditional industries
 - d) Financial growth
10. Which of the following is a key characteristic of Intrapreneurship?
- a) Starting a new business independently
 - b) Working within an existing organization to innovate
 - c) Seeking external funding
 - d) Operating without any organizational support
11. Which factor is most crucial when developing a business plan?
- a) Personal preferences of the entrepreneur
 - b) Detailed market analysis and financial projections
 - c) The entrepreneur's intuition about the market
 - d) Avoiding competition at all costs
12. What is a major weakness of a business plan?
- a) It provides clear financial projections
 - b) It can become outdated quickly in a dynamic market
 - c) It helps in securing funding
 - d) It outlines competitive strategies
13. What is the primary challenge faced by international entrepreneurs when entering global markets?
- a) Hiring employees from different regions
 - b) Managing international social media campaigns
 - c) Understanding legal, cultural, and economic differences
 - d) Designing an attractive logo
14. Which of the following is an effective strategy for promoting a new product in an unfamiliar market?
- a) Ignoring local preferences and marketing globally
 - b) Using standardized pricing without considering purchasing power
 - c) Conducting market research and adapting marketing strategies
 - d) Launching the product without any prior testing
-